

Když má učitel skvělou partu žáků, je to radost

Bedrník představuje: Dušan Vodnárek, učitel přírodopisu, zeměpisu, chemie, pěstitelských prací a ekologie, koordinátor EVVO na ZŠ Školní, Vrchlabí, lektor environmentálních a ornitologických témat. Osobní motto: Trvale udržitelný život, jediná alternativa pro budoucnost.

Co vás baví na práci učitele?

Práce učitele je velmi pestrá a různorodá. Když má k sobě i skvělou partu žáků, je radost předávat zkušenosti a dovednosti. Je-li vedení školy učitelům vstřícné, lze kvalitativně i osobně růst prostřednictvím nepřeberných nabídek dalšího vzdělávání. A co si budeme povídat, volno o prázdninách je také fajn.

Proč jezdíte se svými svěřenci na ekopobyty do středisek ekologické výchovy?

V Krkonoších máme ekologické středisko SEVER. Je zde velmi skvělá parta lektorů, která má pro žáky nachystáno nepřeberné množství aktivit, simulačních her, vycházkových programů, inspirativní je i vlastní pobyt na DOTEKU (Dům Obnovy Tradic a Ekologie), v budově bývalé fary. Žáci zde poznávají regionální souvislosti i globální problematiku. Programy jsou určeny zvláště pro žáky 1. a 2. stupně, často sem některé třídy jezdí i opakovaně. Lidem ze SEVERu vděčím za to, že svoji práci mohu zpestřovat různými ekoprojekty, určitě ovlivnili můj pohled na životní prostředí a na svět. Na simulační hry v běžném školním roce nezbyvá mnoho času, nemáme ani tolik pomůcek. Proto vždy kvitují, když na pobytech žáci pracují „tak trochu jinak“ a učí se logickému myšlení a týmové práci, zase z jiného pohledu než ve škole. Nyní po dva roky plánujeme také ekologické pobyty v Českém Švýcarsku, které je krajinou zcela odlišné od Krkonoš.

Co zajímavého a kde jste v poslední době se žáky zažili?

Zapojili jsme se do programu České společnosti ornitologické Bezpečné zastávky. Pro ptáky nebezpečně skleněné zastávky opatřujeme barevnými siluetami ptáků. Siluety si sami navrhujeme, ze samolepicích folií vystříhujeme a lepíme na sklo. Na YouTube jsme také pověsili video, jak jsme celou problematiku zpracovali.

Vnímáte svou práci jako tvořivou?

Má-li učitel chuť, může svoji výuku různě zpestřovat. Výhodou je, když umíte podat grant, který vaši tvůrčí aktivitu umožní zafinancovat. Někde ale ŠVP může kantory natolik svazovat, že pracovat tvůrčím způsobem a vkládat do výuky nové prvky může být obtížné. My díky školním aktivitám máme vybudovaný sportovně-relaxační areál, školní přírodní zahradu, při zateplování školy jsme mysleli na ochranu hnízdišť chráněných rorýsů, nechali jsme instalovat koše na psí hovínka, kterých už není v okolí školy a na sídlišti tolik, přispěli jsme i k rozvoji bezpečného pohybu cyklistů po městě, vytvořili jsme dva questy, které si prošlo během prázdnin už na sto návštěvníků města.

Čím se vaše přístupy a metody liší od obvyklých?

Nemyslím, že učím nějak zvláště. Také používám frontální výuku, testy, zkoušení a známkování. Jen se občas snažím, aby žáci pracovali skupinově, aby se učili přemýšlet, klást otázky a umět ohodnotit svoji práci. Většina projektů také má praktický dopad na nejbližší okolí, což je také velice důležité – propojit školu s praxí a s místní komunitou.

Co na vašich hodinách nejvíc baví děti?

Když pracujeme na smysluplných projektech, které mají přesah mimo školu (např. výroba questů), většinou se pracuje v terénu mimo školní lavice.

Jak se přesvědčujete o účinnosti své pedagogické práce?

To je velmi těžké. Řemeslník za sebou vidí konkrétní práci – hotový výrobek. O tom, jak učitel úspěšně působil na své žáky, se dozví často s mnohaletým zpožděním, nebo vůbec. Určitě potěší, když váš žák úspěšně vystuduje biologicky či ekologicky zaměřenou vysokou školu (jsem především biolog), když se podílí na činnosti v ekologicky zaměřených nevládních organizacích, nebo když vás,

jako student gymnázia požádá o pomoc, jak ve škole zavést tříděný odpad, protože bez studentské aktivity to evidentně nepůjde. Klasickým ověřováním pedagogické práce je testování ústní či písemné. Neznamená ale automaticky, že takto úspěšný žák bude také jednou úspěšný a spokojený v dospělém životě. Každého kantora jistě potěší, že se k němu i po letech bývalí žáci hlásí a pozitivně vzpomínají na společné zážitky.

Jak se váš způsob výuky mění v čase?

Učím 18 let, a tak již mohu srovnávat. Mladý člověk je plný energie a elánu, v hodinách přebíjí jednu tvůrčí aktivitu druhou, jezdí na mnohadenní školní výlety či různé pobyty. Později člověk více přemýšlí o efektivitě práce a možná nevyužívá tolik variabilit při vyučování. Také ví, že to, co praktikuje s jedním třídním kolektivem, nemůže dělat s kolektivem jiným, který o vaši tvůrčí činnost nejeví zájem. Pak je to mrhání vlastním časem a energií. Řada projektů, které ve škole dělám, na jedné straně energii bere, ale na straně druhé ji mnohonásobně dodává. Udržují mě tak ve střehu a moji práci dělají stále nevšední a zajímavou.

Připravila Hana Kolářová
redakce časopisu Bedrník, 2016